

Informácia zo zasadania poľnohospodárskych komôr krajín V-4 v maďarskej Pápe

1. Situácia na trhu v jednotlivých krajinách s dôrazom na vplyv ruského embarga

Účastníci predstavili situáciu na trhu v jednotlivých krajinách a predstavili dopady ruského embarga na ekonomiku. Najväčší vplyv malo embargo na poľských farmárov, ktorí majú v Rusku značné odbytové trhy, ale zasiahlo výrazne aj maďarských farmárov. Českých a slovenských farmárov sa embargo dotklo skôr sekundárne (drastické zníženie cien komodít, obavy z prílevu tovaru z ostatných krajín EÚ). Účastníci sa zhodli, že je potrebné, aby sa ochránil európsky trh od výrobkov z tretích krajín a zároveň zaviedli také mechanizmy, ktoré skutočne kompenzujú pre výrobcov straty. Negatívnu situáciu využívajú aj obchodné reťazce, ktoré stláčajú výkupné ceny. Takisto je problém aj s Africkým morom ošípaných (AMO). Rekordná úroda, AMO a ruské embargo spôsobujú vážne problémy v sektore.

Napriek rekordným úrodám nepriaznivé počasie ovplyvnilo výrazne kvalitu rastlinných komodít.

2. Zákon o poľnohospodárskej pôde

Účastníci diskutovali o zákone o poľnohospodárskej pôde. Hlavným bodom rokovania bol nový zákon pre nadobúdanie vlastníctva k pôde v Maďarsku. Zákon je účinný od 1. mája 2014 a uskutočnilo sa už v rámci neho niekoľko prevodov pôdy. Pozemkový výbor musí dať súhlas, aby sa mohol uskutočniť prevod. Ak sa výbor nevyjadrí pozitívne, prevod sa neuskutoční. Takýmto spôsobom majú miestni farmári majú možnosť vetovať obchody s pozemkami. Maďarsko diskutuje s EÚ o spôsobe zostavenia európskych výborov - pretože EÚ neakceptuje ako dostatočne demokratický spôsob zostavenia výborov z miestnych zástupcov.

To zatiaľ vyriešili tak, že v systéme komôr zastupujú určité záležitosti v mene spomínaných výborov. Rozhodli sa, že formálne župné prezídium komory vydáva súhlasné alebo žiadne stanovisko k danému prevodu. Teda pozemkové výbory nedávajú zákonné stanoviská, aby to nebolo napadnuteľné. Krajské predsedníctvo - t.j. predseda krajskej komory a 4 podpredsedovia - nemá presné informácie o každom prevode v každej obci. Keďže komora má v každej obci svoj miestny orgán (výbor), povinne si krajské predsedníctvo musí vyžiadať jeho stanovisko. Toto vyjadrenie síce nezaväzuje žiadnym spôsobom krajské predsedníctvo, ale ešte sa nevyskytol prípad, že by bolo prijaté rozhodnutie v rozpore s výborom. Obmedzujúcim prvkom nového zákona je to, že poľnohospodársku pôdu môže kúpiť len poľnohospodár z povolania, čím sa znížil jej špekulatívny nákup. Učiteľia, právnické kancelárie a pod. teda nemôžu kupovať poľnohospodársku pôdu.

V Rakúsku tento postup vyvolal problémy aj v bankovom sektore - banky totiž mali tiež v tejto oblasti určité záujmy, keď veľkou mierou financovali nákup poľnohospodárskej pôdy rakúskymi farmármi v Maďarsku. Po zavedení zákona sa to všetko skončilo. Právo užívania môže byť len medzi blízkymi príbuznými, ak to bolo inak, takýmto zmluvám sa v Maďarsku skončila platnosť zo zákona od 1. augusta tohto roku.

Kvôli zákonu sa 100-násobne zvýšil počet nájomcov štátnej pôdy. Vo všeobecnosti platí maximálna výmera farmy 1 200 ha. Výnimočne môže mať aj 1 800 ha, čo však súvisí buď s dedením, pestovaním osív, alebo živočíšnou výrobou. Nejde iba o zachovanie genofondu a na to, aby sa prideliла výnimka, musí mať farma minimálne jednu VDJ na 2 ha.

Celá reforma sa má v Maďarsku realizovať postupne. Napríklad väčšie subjekty budú svoje výmery

znižovať priebežne tak, že po vypršaní aktuálnych nájomných zmlúv sa už o nájom niektorých pozemkov nebudú uchádzať.

3. Škody spôsobené poľnou zverou

Zástupcovia poľnohospodárskych komôr V-4 podrobne prerokovali škody spôsobované poľnou zverou v jednotlivých krajinách. Maďarská strana pripravila dotazník, ktorý vyplnili všetky krajiny. Výstupom bola prehľadná tabuľka týkajúca sa tejto problematiky.

Škody poľnou a divou zverou sú zaznamenané vo všetkých krajinách V-4 a spôsobujú značné problémy poľnohospodárom. Existujú pomerne značné rozdiely v tom, akým spôsobom sa v jednotlivých krajinách riešia. Nikde však neexistuje legislatíva, ktorá by priamo riešila zodpovednosť za škodu spôsobenú poľnou zverou konkrétnymi opatreniami. Zväčša sú kompenzácie postavené na dohode medzi poľnohospodármi a poľovníkmi. V každej krajine je absencia potrebného systému zabezpečovania - poistenia.

Chýbajú aj experti pre odhadovanie škôd. Zástupcovia komôr sa zhodli na tom, že zákon by mal byť vytvorený tak, aby obe strany (poľnohospodári aj poľovníci) mali záujem, aby sa predišlo škodám.

SPPK